

Släkten Stenhammars krönika

N:r 18

Utgiven av "Släkten Stenhammars Förening"

Redaktör fru K. Stenhammar-Nordlander
Katarina V. Kyrkogata 6, Stockholm

Fortsättning av utdragen ur doktor Christian Stenhammars brev till hemorten under riksdagen 1834 följer här:

Den 15 oktober 1834.

Förleden Söndag var jag alltså nu åter en gång ut till Carlberg, der de också haft besök af choleraan, dock så att endast några af tjenstefolket der ha varit sjuka. På ditvägen ströfvade jag omkring i berg och backar för att, efter vickans stillasittnade, strapatsera kroppen och derute fann jag såsom vanligt vänlighet och trefnad. Söndagen näst derförut, den 5:te October, var jag på förmiddagen i Kungsholmskyrkan och hörde Funchs predika om "Sambandet mellan Christlig tro och Christlig vandel". ----- Jag hade ej den uppbyggelse deraf, som jag väntat: men jag var ock mindre samlad, än jag bort. Också är det för otrefligt detta spring och traskande på gångarne, som i Stockholms kyrkor förekommer.

Till middag var jag den Söndagen hos Lindblads, och då dagen var öfver all beskrifning vacker - en riktigt skön sommardag - förmodade jag Adolf att på eftermiddagen med mig göra en promenad till Carl XIII:s torg, hvarifrån han dock gick hem för att taga varmare öfverrock och sedan möta mig på Josephinasholme eller Josephinaplan, den jag än en gång ville se, medan den belystes af vackert solljus. Den är allt för täck. Silfverpopplarna hafva växt der mycket i år. Medan jag gick dit, dånade emellertid några kanoner vid Skeppsbron, och Öfverste-Lieutnant Odencrantz, som kom gående, sade att ett ångfartyg var ankommet - troligen ett ryskt, som förde herr Meuzikoff. Vi, jag och Adolf, som emellertid återkommit, gingo då deråt och sågo det med väl 50 flaggor behängda fartyget. Alla sammanströmmade visste så säkert, att det var RYSSEN - och gapade efter honom. Men så fingo vi ändå slutligen veta, att det var - Engelska ministern, som kom med familj. Emellertid beskådade jag der nere vid Skeppsbron Gustaf III:s staty. Det hela är så majestätiskt, men tillika så lätt och ledigt, att man inte kan tro det vara gjutet af så tungt ämne som brons. ----- Man skulle vilja svärja på, att det är ett stycke tyg, så ledigt falla vecken och rynkorna - men det är dock ett stycke metall.

Solljus, nästan som en sommardag, var, såsom jag sagt, den Oktobersöndagen, och derigenom mycket glädjande och uppfriskande.

Hvad som kanske mäst skall kunna roa, är en berättelse om det nöje jag hade sista söndagen i September, då jag besökte Nordiska Antiquitets-Museum i ett af halftornen framför Slottet midt för hög-

Canzli-Rådet Liljegren visade samlingarna. ----- I ett skåp finnas runkalendrar, en hel hop, sammansatta af små träskifvor med en i ena änden genomdragen snodd. -----

I detta rum såg jag ock det äldsta permebrefsdokument, vi hafva för Svenska historien, nemligen Originalen till Skenninge Mötes beslut. Det är ett stort pergamentsblad, ungefär som båda bladen af detta papper, som jag skrifver på - väl skrifvet och icke svårt att läsa, utom några abreviationer. ----- Handlingen förvaras i en särskild låda. Liljegren har funnit den ibland en mängd skrappapper, hopkastadt i en stor korg. Man trodde att den var förkommen, och fyndet har gjort antiqvarierna osäglig glädje. -----

Detta i korthet. ----- Jag glömde dock säga, att jag i yttersta rummet såg Gustaf I:s käpp, lång så att den räckte mig till hakan, med en tunn silfverknapp, såsom på gamla bondkäppar. Men käppen, ehuru något litet krokig, är af Canel-träd. Och kom ihåg att det var något dyrbart i Gustaf I:s tid. Vägen till Indien och America var icke då så länge sedan upptäckt.

Nu har jag förtäljt allt nytt, som jag för närvarande vet, både ledsamt och roligt.

Julafton år 1959 var glad och bra - liksom flera föregående julaftnar. En stund på förmiddagen var jag hos Erik och Kerstin Roswall och lämnade mina julklappar till samtliga där. Min syster Anna hade nyss kommit till Roswalls för att fira jul med barn och barnbarn. Vi drack kaffe och gladde oss åt julkakor. - Erik Roswall spelade julsånger. Det var roligt att sjunga med de andra.

De yngre Roswallarna och far själv var snart helt upptagna med att klä den väldiga och vackra granen i salongens hörn intill fönstret. Eller också rimmade de på julpaket. Julförmiddagen var glad och stämningsfull.

Julkvällen hos Gun och Ragnar Odhnoff hade idel glada punkter. Härlig middag, vackra blommor, strålande gran, sen Göran pillat med elektriska ledningen. - Han läste julrimmen på klapparna, när han inte bad mig göra det. Roliga julklappar. - Vi sjöng också julsånger. - Kvällens gäster var Maj, Erik Thörning och moster Kerstin.

Vi kom att tala litet om släktforskning ett slag. Sådant intresserar Ragnar och mig i hög grad. Han har varit i Uppsala någon del av senaste semestern och släktforskat där, vilket Gun önskat. Han visste en hel del om släkten Setterling, en gammal östgöta prästsläkt. Min mormors farmor hette Setterling i sig själv. Mormors far tog sig namnet Löfling, blev komminister i Östervåla. Jag har hört mycket gott om honom genom min moster. Han gick på äldre dar igenom en ytterst svår ögonoperation, som ledde till blindhet. Han var en god och gladlynt människa, satt i kyrkan och sjöng så det ekade under kyrkovalvet, har det sagts. Han orkade med åtskilligt och var kunnig i mycket. Hans skor var eget fabrikat. Anna Lisper

x) Den genom drunkning år 1844 omkomne fornforskaren Friherre Jacob A., stiftaren af det s.k. Göthiska förbundet, med vars medlemmar brefskrifvaren var nära förbunden och i hvars "stämmor" han under sine riksdagstider uter tuißel deltog.

har två snidade stolar som mormors far har utfört. Han blev 97 år.
- Det är roligt att höra om dem som levat till välsignelse. -----
Det finns ett vackert porträtt av den blinde gamle mannen.

- x -

I början av februari blev jag bjuden till Stjärnvik och stannade i flera, trevliga, goda dagar. Härliga kvällar med brasa i öppna spiseln. Glada ungdomarna Jan, Barbro, Bettan och Per Erik höll på med sällskapsspel. Alla var vi vackert belysta i skimret från elden. Vi trivdes.

- x -

Åter hemma efter rofyllda dagar å Stjärnvik var mina tankar ofta hos kusin Elsa, hälsade på henne då och då och läste högt eller småpratade. Maj var där oftare och kom ibland med små överraskningar, som glädde den sjuka. Ibland var Elsa svårt plågad, stundom förunderligt kry. Då hette det: "Bara boken blir klar, då dör jag".

Jag fick ibland läsa högt ur denna boken nummer två. Den handlade om Elsas märkliga och innerligt älskvärda moster Elfrida Andrée. Ett tag var manuskriptet hos expert för bedömning. Jag tyckte att den boken är mer intressant än den redan utkomna boken - om Elsas mor.

Få se om Elsas arvtagare - Musikaliska Akademien - lagar att den kommer i tryck.

Tidig morgon 18/2 1960 gick Elsa Stenhammar ur tiden. Ingen av hennes närmaste vänner var hos henne då. Hon hade ej kunnat se på en tid, men dock haft förnimmelse av ett ljust sken omkring sig. Hon nämnde om detta för mig. Jag var hos henne den 15/2, småsjöng psalmer, klappade hennes hand. Vet ej om hon visste att det var jag, men hon kände kanske vänligheten. Allt var så stilla och högtidligt.

- x -

Det måste göras rent hus i hennes rum. - Musikaliska Akademien hämtade hennes möbler - det mesta hade de tidigare fått: hennes värdeföremål, smycken, klocka, manuskript, brev, foton och allt.

Den 19/2 var Elsa Stenhammars tre vänner, Maj, Ebba Lundqvist, Iza Borin hos mig på kvällsté. Jag hade Elsas stora porträtt med ljus intill i mitt stora fönster, där Katarina kyrka skymtar bakom. Elsa har önskat att jag skulle måla porträttet och givit mig ett ungdomsfoto att utföra det efter.

Jag har nyligen målat det.

Vi fick ej mycket tid att fundera. Vi blott gick igenom vad allt som skulle göras.

- x -

Jordafärden i den vackra S:t Görans kyrka hade ordnats utmärkt. Prästen talade vackert, mindes en Elsas älsklingspsalm, som vi fick sjunga. Kistan var vit och höljd av höga, vackert böjda och långskaftade, skära tulpaner. Vål trettio kransar och buketter samt några helt små.

Musikaliska Akademiens preses var där. Flera forna elever av Fogelstavänner, tre fröknar Hermelin - en av dem sjöng vackert.

Elsas trogna vänner Mårten och Ebba Lundquist voro med. Han höll ett hyllningstal framme vid kistan. Det var i versform, mycket vackert. Han hade möda att behärska sin rörelse.

- - -

Det var stilla och ljuvlig frid, där ute vid graven.

- x -

Den 1/3 1960 föddes en dotter till Jan och Barbro Stenhammar. Hon fick namnet Katharina och är ett vackert, rart och präktigt barn, till stor glädje för föräldrar, morföräldrar och farföräldrar.

- x -

Den 13/3 1960 lyste det för Sverker och Sigrid Lönnbergs äldsta dotter, och den 26/3 vigdes löjtnanten vid flottan Jan Elvin och Katharina Lönnberg i Skeppsholmskyrkan.

Troligen var det önskeväder den lördagen. Säkert är att många medlemmar i släkten Stenhammars förening önskade det av allt hjärta - enligt telegram till brudparet:

Den tjugusjätte Mars i år
det lite varligt snöa får
på vackra bruden Katarina
och hennes Jan. Sol mände skina. -
Er gånge, som i sagan står:
"De levde lyckliga i många, goda år".

- x -

Den 26/4 reste min vän och telekamrat Si Ölund och jag till Paris kl 21. Jag skulle bli borta till över Pingst - och alltså inte komma med och hurra för systersondottern Annhild på studentexamen, ej heller med på systerdottern Birgittas 50-årsdag. Men Paris och sällskap dit med kamrat, det vägde tungt. - Släkt och vänner gav mig godsaker vid avfärden.

Vi fick sällskap med en rar finska, som skulle tillträda en plats i Paris. Resan var trivsam. - De två var på färjan och frukostade. Jag tyckte inte om trappan dit ned, så jag stannade kvar på tåget. - Då - kom konduktören med ett stort glas vanligt rödvin. Han hade tydligen tyckt att det var synd om mig. Jag sa ett innerligt tack, och han fick en av mina gottaskar från avfärden - och dricks vid framkomsten.

Att återkomma till hotel Raspail 9 Rue Dupin var för mig en stor glädje, ty där känner jag mig hemma. Har bott där ganska många gånger. Si Ölund gillade det hotellet också. Påföljande dag gav vi oss av till Académie Julian. Men så tråkigt! Académien var under rivning. Jag fick tillfälligt hälsa på direktör Rousseau. Han såg inte glad ut. En professor, som jag kände igen, såg undrande på mig, när jag kom in i ruinerna med delvis uppbrutna golv. Han undervisade i modellering. - I färgaffären fick jag närmare reda på hur det förhöll sig. Också Grande Chaumière måtte vara på fallrepet. Tiden var ond. - Jag kom med i en tillfällig grupp amerikaner. En amerikanska stod för undervisningen, och det var ej givande. Många fransmän kom med - också svenskar. Vi fick en utmärkt lärare - Mac Avoy, som jag fått undervisning av på Grande Chaumière för en fem år sedan.

Önskade att jag tagit längre tid på mig, så jag kunnat få än mer av hans utmärkta undervisning.

Första maj blev en glad dag. Si och jag var till l'Etoile. Det var strålande solsken. Vi var som hastigast i Svenskhuset och köpte litet. Sen åt vi god lunch - och sist vilade vi i Madeleine kyrkan. Si for senare till Nim, där hon hade vänner.

- x -

..... Åter hemma i Stockholm fick jag kärt besök av Bettan Stenhammar och hennes blivande man. De kom och valde sig en tavla.

- x -

Tisdag den 2/8 i år kom jag till Bornholm, där Maj varit en liten tid. Vi fick härligt sommarväder och goda motiv för målning, trevnad och härliga bad. Tyvärr kom jag inte i tillfälle att vara med på Bettans bröllop, som jag så gärna velat. Men den söndagen hade jag lovat vara första gång i Carl Gustaf Thörnings hem i Malmö. - - Det där bröllopet måtte ha varit underbart glädjerikt och vackert. Bruden var ljuvligt vacker, det förstår jag, och bar en krona, som är familjeklenod i Wallenbergsska släkten. Om denna fest kan följande meddelas:

Den 20 Augusti 1960.

"I Risinge gamla kyrka har vigsel ägt rum mellan civilingenjör Per Erik Larsson, Alnön, och fil. stud. Elisabeth Stenhammar, dotter till major Arne Stenhammar och hans maka, f. af Ugglas, Stjärnviks säteri, Finspång. Vigselförrättare var fältprosten Hans Åkerhielm, kyrkomarskalkar förvaltare Jan Stenhammar, stud. Olof Stenhammar, arkitekt Bo Myrenberg och jur. kand. Axel Morath, tärna fröken Ann Stenhammar, Fröken Sonja Stenhammar sjöng. Middag på Hotell De Geer, Finspång."

Från släktföreningen Stenhammar kom ett telegram så här lydande:

Unga, glada rara
tvenne år ska vara
gäster
i stort land i väster,
och sen komma hem - -
Stöd varann med kläm. -
Sverige utav alla land ju bäst är.

De unga fick det bra genast i Amerika. Deras adress: 2980 Troy Road, Schenectady, N.Y., U.S.A., där de haft turen att få hyra en liten trevlig möblerad villa med stor tomt. Och en bra bil ha de köpt. - Per Eriks födelsedag är 15/12 1930.

- x -

Maj och jag fick trevligt sällskap i Borgholm av en ung släkting: Göran Odhnoff, som nyss kommit åter från en skolresa till England. Han gillade sin mors gamla moster - mest kanske därför att jag kunde telegrafskrivtecknen. Att hålla reda på dem har man nytta av, när man skall exercera.

- x -

Den 22/11 var jag på födelsedagsfest hos Fred Stenhammar och hade då glädjen att få se familjens barnbarn, en glad pojke i sin fars famn. Lars Stenhammar har bil och är förtjusande bjudsam, när det börjar mörkna. - Också Bo Krantz brukar bjuda mig på färd i egen bil då och då.

Jag har också råkat Gunnar och Alfild Krantz och deras barn, varit på middag hos dem och då också råkat äldsta dottern, som studerar nordiska språk i Uppsala. Hennes kusin Annhild Krantz är också i Uppsala. Hon studerar teologi.

Anders Roswall är inne på apoteksbanan och har 4 år kvar tills han bör vara färdig apotekare. Vimar Krantz studerar å tekniska högskolan, ämnar bli arkitekt. Lars Stenhammar ämnar bli läkare, har jag hört. Karin Roswall går på nya musikgymnasiet. Hon har kommit ganska långt i musik. Håller på med Chopin ass-dur ballade nr 3.

- x -

God jul! Gott 1961 till alla släktföreningsmedlemmar!

Det vore roligt om jag - till nästa släktrönika - finge höra litet om andra medlemmar i släkten Stenhammars förening.

Släktens skrivare.